

Verkkokielen vaikutus jyvaskyläläisnuorten puheessa

Kandidaatintutkielma

Juuso Korhonen

Suomen kieli

Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto

2015

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen	Laitos – Department Kielten laitos
Tekijä – Author Korhonen Juuso	
Työn nimi – Title Verkkokielen vaikutus jyvaskyläläisnuorten puheessa	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Kandidaatintutkielma
Aika – Month and year Toukokuu 2015	Sivumäärä – Number of pages 24
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Tutkimuksessa on selvitetty verkkokielen vaikutusta jyvaskyläläisnuorten puheessa. Tutkimus nojaa kansanlingvistiikkaa mukaillen nuorten omiin kielellisiin käsityksiin ja asenteisiin kyseisestä aiheesta. Aineisto on kerätty kahden ryhmähaastattelun avulla Jyväskylän normaalikoulussa talvella 2015, jolloin haastateltavat olivat kahdeksaluokkalaista. Tarkoituksena on ollut selvittää, mitä verkkokielen ilmauksia on siirtynyt jyvaskyläläisnuorten puheeseen. Sen lisäksi nuorilta tiedusteltiin tietoa sanojen alkuperästä, merkityksistä ja käyttötilanteista sekä siitä ovatko merkitykset muuttuneet alkuperäisistä merkitystään ilmausten yleistyttyä myös puheeseen.</p> <p>Aihe on mielekäs tutkittavaksi, sillä verkossa viestiminen on olennainen osa nuorten arkea. Verkossa viestimiseen liittyy omat konventionsa, esimerkiksi kirjoituksen puhekielisyys, jota on tutkittu jo aiemmin. Päinvastaisesti taas aikaisemmassa tutkimuksessa ei ole kiinnitetty huomiota siihen, kuinka verkkokieli ilmenee puheessa.</p> <p>Kansanlingvistiikan lisäksi tutkimuksen pohjana toimivat yleiset teoriat nuorten kielestä, slangista sekä verkkokielenstä. Verkkokielen voi mieltää usealla tavalla, onhan kyseessä melko väljä käsite. Usein käsitteellä viitataan verkkokeskusteluissa käytettävään kieleen, toisinaan taas internetin tai tietotekniikan luoman verkkosanaston. Tässä tutkimuksessa verkkokielellä tarkoitetaan kaikkea kielellistä ainesta, minkä nuoret kokevat olevan peräisin verkkokielenstä. Käytännössä kyse on verkossa levinneistä ilmauksista, käytettiinpä niitä sitten vaikka Instagramin kuvateksteissä tai Twitterin twiiteissä.</p> <p>Kahden puolistrukturoidun ryhmähaastattelun pohjalta litteroidut haastattelut on analysoitu laadullisen sisällönanalyysin menetelmin. Tutkimuskysymysten pohjalta tulos on seuraavanlainen: 1) Verkkokielen vaikutus ilmenee nuorten puheessa: esimerkiksi sanat <i>yolo</i> ja <i>swag</i> ovat hyvin pinnalla nuorten puheessa. 2) Monien ilmausten alkuperäinen esiintymisympäristö on vaikea hahmottaa: internetin valtavuus ja ilmausten nopea leviäminen sosiaalisessa mediassa hankaloittavat. 3) Ilmaukset ovat usein tilannesidonnaisia, pääasiassa ne heijastelevat nuorten elämänpiiriä, esimerkiksi muotia. 4) Ilmaukset ovat monilta osin muuttuneet ironisiksi, kun ne ovat siirtyneet osaksi puhetta.</p> <p>Tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että verkkokieli vaikuttaa kyllä nuorten puheeseen uudenlaisen sanaston muodossa. Nähtäväksi tosin jää, jäävätkö kyseiset ilmaukset elämään vai ovatko ne nyky slangille tyypillisenä piirteenä lyhytikäisiä. Tutkimus luo mielenkiintoisen ja ajankohtaisen katsauksen nuorten kielelliseen maailmaan.</p>	
Asiasanat – Keywords kansanlingvistiikka, nuoret, puhekieli, slang, internet, sanat	
Säilytyspaikka – Depository	
Muita tietoja – Additional information	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TEORIA	3
2.1 Kansanlingvistiikka ja asenteet kansanlingvistiksessä	3
2.2 Slangi ja nuoret	4
2.3 Verkkokieli	5
2.4 Verkkokielen sanasto ja sen vaikutus puheessa	6
3 METODIT	8
3.1 Toteutus	8
3.2 Aineiston analyysimenetelmästä	9
4 ANALYYSI	11
4.1 Puhetta vai kirjoitusta?	11
4.2 Sanojen käyttötilanteet ja merkitykset	11
4.3 Sanojen alkuperä	14
4.4 Ovatko merkitykset muuttuneet puheessa?	15
5 PÄÄTÄNTÖ	18
LÄHTEET	22
LIITE	

1 JOHDANTO

Nuoret lukevat ja kirjoittavat enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Ratkaiseva ero muutokseen on madaltunut kynnyksensä tekstin tuottamiseen ja vastaanottamiseen verkossa. (Vauras 2008: 211.) Verkossa viestiminen on olennainen osa monen nuoren arkea ja kielenkäyttöä. Heikki Paunosen mukaan uusin kielellinen emansipaatio tapahtuu juuri internetissä. Siellä syntymässä oleva kieli sijoittuu puhekielen ja kirjakielen sekä murteiden välimaastoon. Samalla se myös muokkaa näitä kielen osa-alueita. Aila Mielikäisen mukaan tämän ilmiön tutkiminen on ennen kaikkea haaste nuorille sosiolingvisteille. (Paunonen 2009: 562.)

Tässä tutkimuksessa tarkastelen sitä, miten verkkokieli vaikuttaa jyväskyläläisnuorten puheeseen. Tavoitteenani on selvittää, mitä verkkokielestä peräisin olevia ilmauksia nuoret tunnistavat omasta tai muiden puheesta. Tutkimuksessa selvitän myös ilmauksien merkityksiä ja niiden käyttötilanteita. Sen lisäksi olen kiinnostunut myös siitä, kuinka nuoret hahmottavat ilmauksien alkuperäisen esiintymisympäristön verkossa, ja ovatko ilmauksien merkitykset muuttuneet niiden alkuperäisistä merkityksistä niiden siirtyessä verkosta puheeseen.

Tutkimukseni sijoittuu kansanlingvistiikan kentälle, sillä tarkastelun kohteena ovat jyväskyläläisten nuorten omat havainnot, käsitykset ja asenteet kieltä kohtaan. En ota tutkimuksessa esimerkiksi kantaa itse siihen, onko tutkimuksen aineistossa saatu sanasto varsinaista verkkokieltä, vaan kelpuutan aineistoiksi kaiken, mikä nuorten mukaan on peräisin nimenomaan verkkokielestä. Kansanlingvistiikan lisäksi tutkimuksen pohjana toimivat yleiset teoriat nuorten kielestä, slangista ja verkkokielestä.

Tutkimuksen aineisto on kerätty kahden ryhmähaastattelun avulla, jotka toteutettiin Jyväskylän normaalikoulussa talvella 2015. Informantit ovat kyseisen koulun kahdeksaluokkalaisia oppilaita. Haastatteluissa informanttien tehtävänä oli nimetä itse sanoja, jotka ovat heidän mielestään peräisin verkkokielestä. Haastattelutilanteissa yritin täsmentää tutkimuskohdettani eli verkkokielestä peräisin olevia sanoja nimeämällä informanteille muutamia heille tuttuja sosiaalisen median sovelluksia, kuten Facebook ja Instagram. Otaksun saamani aineiston perusteella, että verkkokielen ilmauksista oli riittävän helppo puhua. Informanttien tehtävänä oli kertoa muun muassa omista käsityksistään liittyen sanojen merkityksiin, käyttötilanteisiin ja alkuperäiseen esiintymisympäristöön.

Aikaisempaa tutkimusta on tehty siitä, millaista kieltä suomalaiset käyttävät verkossa. Esimerkiksi Kaisa Laihanen käsittelee pro gradu –tutkielmassaan suomenkielisten IRC-keskustelujen piirteitä (Laihanen 1999). Jyväskylän yliopiston verkkokirjoittamisen tutkija Risto Niemi-Pynttari käsittelee myös verkkokirjoittamista omassa teoreettisessa katsauksessaan

”Verkkoproosa: Tutkimus dialogisesta kirjoittamisesta” (Niemi-Pynttari 2007). Tutkimuksissa on muun muassa kiinnitetty huomiota siihen, kuinka puhekielisyys ilmenee verkkokeskusteluissa. Toisinaan teknologian kehitys nähdään jopa uhkana kirjoitetun kielen omaksumiselle (Routarinne & Uusi-Hallila 2008: 41). Vaikka verkkotekstien puhekielisyysiin on kiinnitetty huomiota, ei toisaalta verkkokielen vaikutuksia puheeseen ole tietääkseni juurikaan tutkittu.

Puhekieltä suomalaisessa lingvistiikassa on sen sijaan tutkittu runsaasti. Ensimmäiset sociolingvistiset tutkimushankkeet Suomessa olivat vuoden 1972 Helsingin puhekielen tutkimus ja vuonna 1976 aloitettu Nykysuomen puhekielen murroksen tutkimus. 1980-luku oli puhesuomen tutkimuksen kulta-aikaa. Tuona aikana eri yliopistoissa alettiin tehdä paljon Pro Gradu -tutkielmia kaupunkien puhekielestä. Tutkielmien suuren määrän ansiosta on ollut mahdollista hahmottaa kokonaiskuvaa suomen kielen variaatiosta. Viime aikoina tällaisia tutkielmia ei ole kuitenkaan juuri tehty. Harri Mantilan mukaan nykysuomalaisen puhekielen variaation seuraaminen olisi kuitenkin yhä tärkeää. (Paunonen 2009: 558, 560.) Myös Hanna Lappalainen toteaa, että olisi yhä tärkeää tutkia maaseutumurteiden lisäksi kaupunkien kieltä, sillä yhä useampi suomalainen asuu eteläsuomalaisissa kaupungeissa (Lappalainen 2004: 16). Tutkimuksessani tarkastelen siis juuri jyvaskyläläisnuorten puhekieltä ottaen huomioon verkkoympäristön roolin nuorisoslangin sanaston levittäjänä ja synnyttäjänä.

Oletan tutkimustulosten antavan tietoa siitä, millainen sanasto on tällä hetkellä pinnalla nuorten puheessa. On mielenkiintoista nähdä, millainen rooli internetillä on ilmauksien leviämässä. Oman kokemukseni ja käsitykseni mukaan jotkin kielelliset ilmaukset ja tyylikeinot voivat levitä hyvin nopeasti sosiaalisessa mediassa ja saavuttaa ainakin hetkellistä jalansijaa yksilöiden kielenkäytössä. Tähän on viitteitä myös Kotuksen kielenhuoltaja Laura Niemen 18.8.2014 julkaistussa Kotus-blogitekstissä ”Juuh elikkäs”, joka käsittelee kyseisen *juuh elikkäs* -ilmauksen leviämistä sosiaalisessa mediassa (Niemi 2014). Nähtäväksi jää, missä määrin verkkokielestä tutut ilmaukset ovat tulleet osaksi nuorten puhetta. Uskoisin, että nuorten puheeseen on tullut uusia ilmauksia internetin myötä. Eri asia on taas se, kuinka hyvin nuoret pystyvät hahmottamaan sanaston alkuperän ja tarkasteltavaa ilmiötä ylipäänsä. Kaiken kaikkiaan uskon, että tutkimus antaa mielenkiintoista ja ajankohtaista tietoa nuorten kielenkäytön piirteistä.

2 TEORIA

2.1 Kansanlingvistiikka ja asenteet kansanlingvistiksessä tutkimuksessa

Kansanlingvistiikka on tutkimussuuntaus, jossa tarkastellaan maallikoiden käsityksiä kielestä ja kielellisistä asenteista. Maallikko on perinteinen murteentutkimuksen termi, jolla tarkoitetaan henkilöä, joka ei ole kielentutkija eikä ole saanut kielitieteellistä koulutusta. Maallikon rinnalla voidaan käyttää myös termejä ei-kielitieteilijä tai ei-lingvisti. (Mielikäinen & Palander 2014: 11.) Kansanlingvistiikka on kiinnostunut nimenomaan kielenkäyttäjien omista käsityksistä kieltä kohtaan. Kielenkäyttäjien omat käsitykset eivät olleet aiemmassa sosiolingvistikassa keskeisiä tutkimuskohteita. Ensimmäiset varsinaiset tutkimukset maallikoiden kieleen liittyvistä havainnoista ja asenteista tehtiin 1980-luvulla Yhdysvalloissa, jolloin kansanlingvistiikka kehittyi omaksi sosiolingvistiikan suuntaukseksi. Kansanlingvistiikka on laajentunut murrekäsitteistä myös yleisempiin kielitietoisuustutkimuksiin. (Mielikäinen & Palander 2014:17.)

Maallikoiden kieltä koskevissa käsityksissä ja havainnoissa on kyse kielitietoisuudesta. Havainnoja voidaan tarkastella muun muassa siitä näkökulmasta, että mitä kielenilmiöitä maallikot havaitsevat eli millaisia asioita tietoisuus koskee. Tähän liittyy yksilöllistä vaihtelua ja joistakin murteista on helpompi puhua kuin toisista. (Mielikäinen & Palander 2014: 18.) Nuorilla voi olla esimerkiksi tietoa oman aluemurteensa piirteistä, vaikka nämä piirteet eivät olisi-kaan osana heidän omaa kieltään (Routarinne & Uusi-Hallila 2008: 33).

Puhujien asenteet ja mielikuvat omasta ja toisten kielenkäytöstä vaikuttavat kielellisiin valintoihin. Asenteet ovat riippuvat puhujan kielellisestä ja sosiaalisesta historiasta, esimerkiksi sosiaaliset kontaktit vaikuttavat asenteisiin. Myös omalta osaltaan media luo ja vahvistaa stereotyyppioita eri kielimuotoja ja niiden puhujia kohtaan. (Lappalainen 2008a: 77.) Oudoista ja vieraista sanoista tulee usein pilkan aiheita, sillä ne koetaan humoristisiksi (Mielikäinen & Palander 2014: 14).

Asenteiden vaikutus kielen muuttumiseen nousi esiin sosiolingvistiksessä tutkimuksessa amerikkalaisen William Labovin toimesta, joka osoitti suurkaupunkien kielen muuttumisen selittyvän osaltaan kielellisten asenteiden avulla. Hän osoitti kielimuotojen ja varianttien leimautuvan sosiaalisesti, niin että prestiisiasemaan yleistyneet variantit yleistyivät muiden kustannuksella. Suomessa labovilaisin menetelmin on toteutettu 1970-luvulla suuri puhekielen tutkimushanke Nykysuomalaisen puhekielen murros, jossa selvitettiin Turun, Tampereen ja Jyväskylän puhekieltä. (Mielikäinen & Palander 2014: 16.) Kansanlingvististä tutkimusta Suomessa on tehty 1990-luvun lopulta lähtien erilaisilla murreasenne- ja murretietoisuustutkimuksilla. Tutkimuksia on tehty pitkälti opiskelijoiden oppinnäyte- ja kurssitöinä. Suosittuja aiheita ovat

olleet muun muassa nuorten tai eri-ikäisten murrekäsitteet sekä havainnot kotimurteesta ja omasta puhekielestä. (Mielikäinen & Palander 2014: 19.)

2.2 Slangi ja nuoret

Slangi on sosiaalinen varieteetti, jonka käyttö yhdistetään tiettyihin ikä-, ammatti-, harrastus- ja sosiaaliryhmiin. Alkuaan slangia pidettiin kaksikielisen Helsingin työmiesten ja poikien kielinä, mutta 1950-luvulta alkaen slangia on mielletty ikäkausipiirteenä ja erityisesti nuorten kielimuotona. Suomalaisessa sosiolingvistiikassa slangin ei ymmärretä rajoittuvan vain pääkaupunkiseudulle. Osa slangista voidaan mieltää yleisslangiksi, joka on käytettävissä ja ymmärrettävissä ympäri Suomen. (Lappalainen 2004: 133.)

Paunosen (2000) mukaan slangin on aina heijastellut käyttäjiensä elämäntilannetta. 1940-luvun tienoilla slangissa alkoi näkyä ensimmäisiä merkkejä nuorison uusista muotivirtauksista. Riippumatta aikakausien muotivirtauksista tietyt aihepiirit ovat pysyneet aina suosittuina slangissa. Keskeisiä slangin aihealueita ovat olleet muun muassa tytöt ja pojat, seksuaalisuus, tyhmä ja ikävä, hauska ja mukava, alkoholi, päihtyminen, raha, poliisi, maalaiset, harmittaminen ja väkivalta. Näihin aihepiireihin kuuluu moninkertainen määrä sanoja ja ilmauksia verrattuna muihin käsitteisiin. (Paunonen 2000: 32.) Koululaisslangia pidetään myös sanastollisesti erityisen leimallisena kielimuotona, jossa esimerkiksi tupakka, tyttö ja nainen, maalainen ja ärtymys ovat suosittuja käsitteitä, joiden ilmaisemiseksi on kehitetty monia synonyymeja. Nykyslangin sanat ovat usein melko lyhytikäisiä ja niihin liittyy usein metaforisuutta ja affektiivisuutta. Nuoret käyttävät slangia kielelliseen tyylittelyyn. (Routarinne & Uusi-Hallila 2008: 30.)

Lapset herkistyvät tilanteiselle ja sosiaaliselle variaatiolle jo varhaisessa vaiheessa. Jo pienillä lapsilla on kyky muunnella omaa puhetapaansa. Alkuvaiheessa keskeisin mallinantaja lapselle on äiti, muu perhe ja muut läheiset aikuiset. Varsin pian lapsi alkaa kiinnittyä kuitenkin omiin ikätovereihinsa. Tällöin lapsen vanhempia tärkeämmäksi kielenkäytön malliksi vaihtuu ikätovereidensa tai hieman vanhempien lasten ja nuorten kieli. Nuoruuteen liittyy tarve erottua jollain tavalla aikuisuudesta. Kieli on eräs väline, jolla tätä erontekoa tehdään. (Lappalainen 2004: 35.) Lappalaisen mukaan nuorten ja aikuisten kielen ero nähdään usein antinormatiivisena kapinana, jota nuoret harjoittavat etäännyttämällä normista (Routarinne & Uusi-Hallila 2008: 29). Tästä syystä nuoret ovatkin avainasemassa kielenmuutosten eteenpäin viejinä ja edelläkävijöinä. Eritoten slangin käyttöä pidetään nuorisoryhmien tunnusmerkkinä. (Lappalainen 2004: 35–36.)

Nuoret käyttävät slangi-ilmaisuja lähinnä vapaamuotoisissa tilanteissa, joissa keskustellaan omien ikätovereiden kanssa. Vanhempien seurassa ja esiintymistilanteissa slangi karsiutuu käytöstä. Kaveriporukoissa syntyy helposti omaa sanastoa, jonka avulla voidaan osoittaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ryhmän jäsenten välillä tai vaihtoehtoisesti sulkea muut sen ulkopuolelle. (Lappalainen 2008b: 90.) Nuorten kieltä voidaan luonnehtia myös verbaaliseksi leikiksi. Nimenomaan uudet teknologiat vaativat nuoria soveltamaan aikaisempia vuorovaikutuskäytänteitä uudentilaisissa mahdollisuuskissa. Teknologian kehitys, esimerkiksi tekstiviestit ovat tehneet tilaa nuorten kielelliselle luovuudelle ja vaikuttaneet monien nuorten kielellisiin käytänteisiin. (Routarinne & Uusi-Hallila 2008: 41.)

Nuorisokieleen liittyy usein transgressiivinen eli rajoja rikkova ulottuvuus. Luova ja rajoja ylittävä nuorten kieli on usein koettu uhkana kielten puhtaudelle ja yhtenäisyydelle. Kuitenkin nuorten kielelliset innovaatiot ovat usein toimineet yleisemmän kielellisen muutoksen lähteenä. (Leppänen 2008: 199.) Nuoret käyttävät kieltä erilaisista lähtökohdista, erilaisissa tilanteissa ja eri tavoin. Ei siis ole olemassa yhtä ainutta kielimuotoa, jota voitaisiin kutsua nuorten kieleksi. (Routarinne & Uusi-Hallila 2008: 42.)

2.3 Verkkokieli

Verkkokieli on kielimuoto, jota ei voi luokitella yksiselitteisesti kahteen perinteiseen kategoriaan: puhekieleen tai kirjakieleen. Verkkokielessä kyse on puhekielisistä keskusteluista, jotka käydään tekstin välityksellä sähköisessä mediassa. Kielimuodosta voidaan käyttää myös nimeä verkkosuomi. Verkkokieltä eivät sido samat oikeinkirjoituksen säännöt kuin kirjakieltä. Viestin ymmärrettävyys on etusijalla, kuten puhetilanteissakin. (Vauras 2008: 210–211.) Verkkokirjoittaminen jäsentyy keskusteluna, siksi verkkokieli näyttäytyy enemmän puheenomaisena kuin yleiskielisenä. (Niemi-Pynttari 2007: 27.)

David Crystalin (2011) mukaan verkkokieli vaihtelee taas sen mukaan, kuinka samankaltainen se on puheen tai kirjoituksen kanssa. Verkossa joidenkin tekstien funktiot eivät poikkea perinteisistä tilanteista, joissa käytetään kirjoitusta. Monet perinteiset kirjoitetun kielen lajit (tiede, laki, journalismi jne.) löytyvät nykyään verkosta. Vastakohtaisesti taas sähköposti, chat-keskustelut, pikaviestintä ja tekstiviestit edustavat kirjoitetusta ulkoasustaan huolimatta monia puhutun kielen perusominaisuuksia. Ne voivat olla sidonnaisia aikaan: viestit voivat odottaa tai vaatia välitöntä vastausta. Ne voivat olla hetkellisiä: viestit voidaan heti poistaa tai ne voivat jäädä chat-ikkunassa huomaamatta. Viestien virkkeet voivat olla puheen lausumien kaltaisia, kasvokkaisen keskustelun tyyllisiä ilmauksia. (Crystal 2011: 19–20.)

Niemi-Pynttärin mukaan on otettava huomioon sosiaalisen elämän heijastuminen verkkolangeihin. Verkkoympäristöjen kielenkäyttöön kuuluu erilaisia sosiolektejä, murteellisia eroja sekä sukupolville tyypillisiä slangeja. Täten ei voida puhua muusta kielimaailmasta irrallaan olevasta yhtenäisestä internetkielestä. (Niemi-Pynttäri 2007: 26–27.)

Verkkokieltä on englanninkielisessä lingvistiikassa käsitelty usein eri termein: 1990-luvulla jalansijaa saavutti *computer-mediated communication* (CMC). Ongelmalliseksi termin käytön tekee kuitenkin sen laajuus: se käsittää kaikenlaisen monimediaisen kommunikaation. Myöskään kieli ja kommunikaatio eivät ole synonyymeja keskenään. Toisaalta myös erilaisten älylaitteiden yleistymisen myötä termiä tietokone ei voida pitää kovinkaan kattavana määrittelemään kaikkea verkkokieltä. CMC:n lisäksi käytössä on ollut termejä, kuten *electronically mediated communication* (EMC), *digitally mediated communication* (DMC), *Cyberspeak* ja *Netspeak*. David Crystal (2011) käyttää itse termiä *Internet linguistics*. (Crystal 2011: 1–2.)

Toistaiseksi verkkokielen vaikutus yksittäisiin kieliin on ollut hyvin rajallinen. Vaikka huomaamme uudenlaista kielenkäyttöä esimerkiksi sähköpostissa, nettisivuilla, blogeissa ja twiiteissä, eivät välttämättä sanasto, kieliopilliset konstruktiot ja ortografia ole juurikaan muuttuneet verkon ulkopuolisesta kirjoitusmallista. Crystalin mukaan kuitenkin pienetkin erot on huomioitava ja otettava tarkasteluun kielitieteellisessä tutkimuksessa. (Crystal 2011: 57–58.)

Tässä tutkimuksessa tarkoitan verkkokielellä kaikkea kielellistä ainesta, joka esiintyy internetissä. Tutkimuksen kohteena eivät ole siis pelkästään verkkokeskusteluissa ilmenevät ilmaukset. Tutkimuksessa käsitellään muun muassa Instagram-kuvateksteissä, Twitterin twiiteissä ja Internet-meemeissä käytettyä kieltä.

2.4 Verkkokielen sanasto ja sen vaikutus puheessa

Internet on selkeästi sanastollisesti hyvin aktiivinen ja nopeasti muuttuva. Jos laskettaisiin kaikki sanat, jotka ovat tulleet kieleemme internetin seurauksena, puhuisimme muutamasta tuhannesta. Monet näistä ovat tosin leikkisiä tekaistuja sanoja. Esimerkiksi vuonna 2010 kuusi-sataa uudissanaa oli listattu Twittonary-nimiseen online-sanakirjaan, joka kerää termejä, jotka ovat kehittyneet Twitterin yhteydessä. Listasta löytyy mm. *twitterholic*, *twittersphere*, *twaffic* ja muita tw-alkuisia Twitter-termejä. Crystalin mukaan huomionkohteeksi täytyy kiinnittää nimenomaan sanasto, joka on seurausta internetistä. Esimerkiksi sanat *blogi*, *bloggaus* ja *bloggari* ovat internet-sanastoa, koska ne ovat tilanteita, toimintoja ja ihmisiä, jotka tapahtuvat vain in-

ternetissä. Ilman internetiä ei olisi kyseisiä termejä. Verrattaessa internet-sanastoa luonnontieteiden ja kemian alojen sanastoihin, jotka kattavat monia kymmeniä tuhansia termejä, on internet-sanasto vielä aika pienessä roolissa kielten sanastoissa. (Crystal 2011: 58–60.)

Viime vuosikymmenten aikana erityisesti tietotekniikkasanasto on synnyttänyt ja synnyttää yhä edelleen uusia lyhenteitä. Internetin mukana on tullut tekniikkaan viittaavan asiasanaston lisäksi myös kielellä iloitteluun kuuluvia leikittelylyhenteitä. Tällaisia lyhenteitä ovat etenkin verkkojuttelussa käytetyt nuorison tuntemat lyhenteet, kuten RS ('revi siitä') tai IRL ('in real life'). (Eronen 2007: 40.) Leikittelylyhenteet ovat usein yksittäisten ryhmien käyttämiä ja tuottamia, mutta siirtyvät usein myös laajemman yleisön käyttöön. Muutama verkkolyhenne on siirtynyt myös verkkokielen ulkopuolelle. Näistä tunnetuin lienee *lol*, ('laughing out loud'), jota kuulee sekä akronyyminä että kokonaisena sanana lausuttuna. (Crystal 2011: 61.)

Neologismeja eli uudissanoja syntyy puhuttuun kieleen jatkuvasti. Uudissana on tieteen tahtoen luotu tai hiljattain kieleen tullut sana. Kielentutkijat käyttävät termiä neologismi, joka tarkoittaa uudissanaa tai muuta kielen uudismuodostetta. (Eronen 2007: 23.) Uudissanat siirtyvät puhuttuun kieleen toisinaan kirjoitetusta kielestä. Erityisesti akronyymit eli kirjainsanat ovat tyyppillisiä esimerkkejä alun perin kirjoitetusta kielestä, jotka voivat siirtyä myös puheeseen. Esimerkiksi *ASAP* 'as soon as possible' on tällainen englannin kielen kirjainsana. Naomi S. Baron (2008) tutkailee teoksessaan hieman verkkokielen vaikutusta puheeseen. Hänen mukaansa muutamat verkkokielen lyhenteet ja kirjainsanat ovat ilmaantuneet puheeseen. Hän poistaa lyhenteitä *brb* (be right back) sekä *lol* ('laughing out loud') todennäköisimmiksi vaihtoehdoiksi saavuttamaan jalansijaa. (Baron 2008: 179.)

3 METODIT

3.1 Toteutus

Tutkimuksen aineisto on kerätty kahden ryhmähaastattelun avulla, joissa osallisena oli yhteensä 11 jyväskyläläistä kahdeksannen luokan oppilasta. Metodini ovat puolistrukturoidut teema-haastattelut. Olin miettinyt haastattelua varten keskeiset teemat, joista halusin haastateltavien puhuvan. Haastattelukysymykseni eivät olleet tarkkaan muotoiltuja, niitä ei esitetty missään tietyssä järjestyksessä ja haastattelu eteni keskustelunomaisesti.

Ensimmäisessä haastattelussa informantteja oli kuusi kappaletta ja toisessa seitsemän. Ensimmäiseen haastatteluun osallistuneista kuudesta informantista kaksi osallistui myös jälkimmäiseen ryhmähaastatteluun. Osallistuminen haastatteluihin perustui vapaaehtoisuuteen. Haastatellut oppilaat ovat samalta luokalta. Haastattelut kestivät kumpikin noin puoli tuntia, ja ne tallennettiin sekä videolle että äänitteelle. Äänitteiden ja videoiden avulla haastattelut litteroitiin kirjalliseen muotoon. Analyysin ja päätännön litteroiduissa esimerkeissä kuvaan oppilaita koodeilla O1, O2, O3 ja niin edelleen.

Valitsin haastateltaviksi kahdeksaluokkalaiset siitä syystä, että olen ajatellut heidän olevan jo tottuneita internetin ja sosiaalisen median käyttäjiä. Tätä oletusta tukee myös Anna Aarnion ja Jari Multisillan tutkimusraportti, jonka mukaan keväällä 2011 yli 70 prosenttia 13-15-vuotiaista käyttivät usein Facebookia (Suominen 2012: 253). Arvelin tuon ikäryhmän käyttävän paljon nuorisoslangia ja sikäli myös internetin kautta levinneitä ilmauksia puheessaan. En analysoi tutkimuksessani sukupuolten välisiä kielen käytön eroja, joten en huomionut informanttien sukupuolta haastattelussa. Molemmissa haastatteluissa tyttöjä ja poikia oli noin puolet ja puolet.

Valitsin aineistonkeruumenetelmäksi ryhmähaastattelun siksi, koska ajattelin sen mahdollistavan syvemmän katsauksen aiheeseen kuin mitä esimerkiksi kyselylomakkeella olisi mahdollista saada. Minun täytyi myös miettiä, kuinka saisin mahdollisimman validisti kuvattua tutkimuksen kohteeni eli jyväskyläläisnuorten puheessa ilmenevät verkkoperäiset ilmaukset. Vaikka ryhmähaastattelulla ei voida pyrkiä kovinkaan yleistettävissä oleviin tuloksiin, voi tutkija ryhmähaastattelun avulla tavoittaa kollektiivisesti tuotetut ja jaetut merkitysrakenteet, jos kiinnostuksen kohteena on kollektiivinen näkemys asioihin (Hirsjärvi & Hurme 2000: 61).

Haastattelu ei ole välttämättä niin pätevä metodi puheen tutkimiseen kuin varsinainen puheen äänittäminen pidemmällä aikavälillä, mutta kandidaatintutkielman mittaisessa työssä tämä metodi oli toimiva ratkaisu aineiston keräämiseen. Ryhmähaastattelun edut metodina ovat selkeästi haittoja suuremmat. Ryhmähaastattelussa tietoa voidaan saada tavallista enemmän:

haastateltavat saavat tukea toisistaan, he voivat yhdessä herättää mielikuvia ja rohkaista toisiaan vastaamaan (Eskola & Suoranta 1996: 72). Arvelen, että haastateltavien keskinäinen tuttuus ja nuorten elämää koskettava aihe tekivät haastattelutilanteesta verrattain luontevan, idearikkaan ja osallistumaan rohkaisevan. Toisaalta ryhädynamiikka vaikuttaa siihen, kuka puhuu ryhmässä ja mitä näin ollen sanotaan. Erityinen ongelma voi syntyä silloin, kun yksi tai kaksi henkilöä dominoivat ryhmässä. (Hirsjärvi & Hurme 2000: 63.) Myös näissä ryhmähaastatteluissa oli muutamia hiljaisia jäseniä, jotka eivät osallistuneet keskusteluun, mutta en itse kokenut sitä ongelmaksi. Haastateltavat osasivat myös itse jakaa vastuuta ja puheenvuoroja toisilleen.

3.2 Aineiston analyysimenetelmästä

Tutkielman aineistona on kaksi litteroitua ryhmähaastattelua, joita analysoin teemoittain tutkimuskysymysteni pohjalta. Laadullisessa sisällönanalyysissäni kuvailen haastattelemini nuorten esiin tuomia näkemyksiä tutkimuskysymyksiini liittyen. Sisällönanalyysillä pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä tiivistetty ja yleisessä muodossa oleva sanallinen kuvaus. Aineisto pyritään järjestämään tiivistettyyn ja selkeään muotoon, siten että sen informaatioarvo lisääntyy. Hajanaisesta aineistosta yritetään luoda selkeää ja yhtenäistä tietoa. Analyysin pohjalta voidaan luoda selkeyttä aineistoon, tekemällä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä tutkittavasta aiheesta. Sisällönanalyysiä on toisaalta myös kritisoitu siitä, että aineistoa saatetaan kuvata analyysissä hyvin tarkasti, mutta johtopäätökset jäävät taka-alalle. (Tuomi & Sarajärvi 2011: 103, 109.)

Analyysini rakentuu teemoittelun avulla. Teemoittelussa painottuu se, mitä kustakin teemasta on sanottu. Teemoittelussa laadullinen aineisto pilkotaan ja ryhmitellään erilaisten aihepiirien mukaan. (Tuomi & Sarajärvi 2011: 93.) Teemoittelu tutkimuskysymysten pohjalta oli yksinkertaista, sillä haastattelurunko jäseniä itsessään aineistoa tarkasteltavien teemojen mukaan. Analyysini teemat rakentuvat tutkimuskysymysteni mukaisesti.

Vaikka pyrin esittämään nuorten esittämät käsitykset mahdollisimman neutraalisti, on otettava huomioon myös tutkijan oma rooli ja ratkaisut analyysia työstäessä. Aineiston purkaminen, lukeminen ja sen analysointi eivät ole aina analyttisesti neutraaleja, vaan myös tutkijan lukemisen tapa, tulkinta ja valinnat ohjaavat aineiston käsittelyä. Tutkijan oma ymmärrys ohjaa sitä, mihin analyysissä erityisesti keskitytään ja mikä siinä on olennaista. (Ruusuvoori, Nikander & Hyvärinen 2010: 15.)

Aineiston pelkistämässä eli redusoinnissa haastatteluaineisto pelkistetään siten, että siitä karsitaan tutkimukselle epäolennaiset asiat pois (Tuomi & Sarajärvi 2011: 109). Olen joutunut hieman rajaamaan aineistoani, sen mukaan kuinka suoraan ne vastaavat tutkimuskysymyksiini. Haastatteluissa nuoret puhuivat paljon esimerkiksi verkossa kirjoittamisesta ja pikaviestimisestä sekä siihen liittyvistä käytänteistä mielenkiintoista tietoa, mutta suoranaisesti ne eivät vastanneet tutkimuskysymyksiini.

4 ANALYYSI

4.1 Puhetta vai kirjoitusta?

Kahden toteuttamani ryhmähaastattelun perusteella voidaan todeta, että jyvaskyläläiset nuoret tunnistavat suuren määrän ilmauksia, jotka he mieltävät olevan peräisin verkkokielestä tai jollain tavalla liittyvän siihen. Haastatteluissa informantit nostivat esille yhteensä 30 erilaista ilmausta verkkokieleen liittyen. Haastattelijana annoin ensimmäisessä haastattelussa neljä esimerkki-ilmausta. Sen lisäksi ilmauksista keskustellessaan informantit saattoivat huomauttaa käyttäen verkkokieleen liittyvää sanastoa, kuten *selfie*, *some*, *gif* ja *facepalm-hymiö*. Tällaisia ilmauksia löysin aineistosta 14 kappaletta. (ks. Liite 1)

Vaikka keräämäni aineisto on määrältään runsas, eivät läheskään kaikki nuorten esittelemät ilmaukset olleet vakiintuneet puheeseen. Nuoret nostivat esille myös lukuisia ilmauksia, joita käytetään pelkästään kirjoittamisessa. Esimerkiksi monet verkkokielen lyhenteet, kuten *emt*, *ROFL* ja *LMAO* ovat nuorten mukaan vaikeita lausua puheessa. Toisaalta on taas lyhenteitä, jotka sopivat paremmin suuhun, esimerkiksi *ASAP*. Seuraavaksi tarkastelen sanastoa, joka on selkeimmin siirtynyt myös nuorten puheeseen.

Nuorten puheessa esiintyvät muun muassa *hashtag*, *swag*, *yolo*, *lol*, *ASAP*, *5/5* ja sen eri variaatiot (esim. *6/5*), *like a boss*, *deal with it*, *sup*, *maju*, *päle ja damn*. Oletukseni mukaan *hashtag*, *swag*, *yolo* ja *lol* ovat yleisimpiä nuorten puheeseen liittyneitä ilmauksia. Molemmissa haastatteluissa kyseiset ilmaukset nousivat ensimmäisten joukossa esille ja niiden käyttötilanteesta puheessa osattiin kertoa eniten verrattuna muihin ilmauksiin. Kuitenkin *swag* ja *yolo* mielletään yleisemmäksi puheessa kuin *hashtag*. Mielenkiintoista aineistossa on myös se, että *lol*-lyhenteen ajatellaan olevan jo hieman vanhentunut ilmaus. Sitä ei nuorten mukaan käytetä enää niin paljoa kuin ennen:

Esimerkki 1.

O2: ”Sitäki esiintyy aika saman verran niinku puheessa ja kirjoituksessa, mut seki on aika niinku, sitäkää ei käytetä enää niin paljo, koska se ei oo niinku enää niin suosittua. – – Ku kaikki nää swag ja justiisa toi yolo on niinku astunu sen vähän niinku tilalle.”

4.2 Sanojen käyttötilanteet ja merkitykset

Vaikka nuoret liittävätkin *hashtagin* käytön ensisijaisesti kirjoitettuun kieleen, kuulee sitä käytettävän hieman myös puheessa. Esimerkkinä nuoret nostavat esille tilanteen, jossa voidaan kommentoida toisen nuoren Converse-merkkikenkiä sanomalla *hashtag massa*, koska se on suosittu nuorten käyttämä massatuote. Sen lisäksi, jos kaveri on päässyt vaikka piirijoukkueleirille jalkapallossa voi sanoa hänelle, että *hashtag maju*. Nuorten mukaan *maju* on alun perin

tarkoittanut maajoukkueurheilijaa, josta *maju* on laajentunut muuallekin käyttöön. Myös *hashtag mehu* on joidenkin nuorten käytössä, se tarkoittaa kuulemma samaa asiaa kuin *swag*. *Mehu* on tullut kuulemma eräästä laulusta, jossa lauletaan, että ”*swägä on niin mehu.*” Kyseessä on suomalaisen rap-artistin Tippa-T:n kappale ”*Mehu*”, joka ilmestyi vuonna 2014 EP:llä ”*Nuari Kukko*”.

Oman arvioni mukaan *hashtag* puheessa kulminoituu nimenomaan tiettyihin sanayhdistelmiin, jotka leviävät sekä verkossa että sitten myös nuorten puheessa. Nuorison mukaan *hashtagia* käyttävät myös vanhemmat ihmiset sosiaalisessa mediassa, erityisesti Twitterissä ja Instagramissa. Vanhempien ihmisten puheessa sitä ei kuitenkaan kuule.

Swag ei ole nuorten mukaan lyhenne mistään sanoista. Heidän arvelujensa mukaan se kuitenkin alun perin on voinut tulla joistakin englannin kielen sanoista. Sanaa käytetään henkilön pukeutumisen tai ulkonäön kommentoimiseen. Jos jollakulla on hieno tyyli tai hän on itsevarma pukeutumisestaan, hän on *swag*. *Swag* voi viitata myös henkilön olemukseen tai käyttäytymiseen. Pukeutumiseen liitetään myös jonkinlainen erilaisuus ja uskallus olla oma itsensä. Nuorten mukaan kyse on sellaisesta itsevarmuudesta, että mitä tahansa vaadetusta henkilöllä on päällään, niin hän näyttää siinä hyvältä. Kun puhutaan olemuksesta ja käyttäytymisestä, nuoret liittävät *swag*-sanaan myös jonkin sorttisen kapinallisuuden. Erään informantin mukaan *swag* olisi nuori kapinallinen poika, kenties herrasmiehen vastakohta. Kysyessäni, voiko sanaa käyttää myös tytöistä, vastaukseksi tuli varovainen ”ehkä”. Kenties *swag* liitetään siis ensisijaisesti poikien ominaisuudeksi. Nuorten mielestä *swag* liittyy pääasiassa kuitenkin ulkonäköön ja pukeutumiseen. Yksi nuori kuitenkin totesi, että voisi kuvitella myös jonkin eläimen olevan *swag*, jos se olisi vaikkapa värikäs.

Swag on nuorten keskuudessa tunnettu, mutta sen käyttö puheessa riippuu kaveriporukasta. Toisissa porukoissa sana on suosittu, toisissa ei. Nuorten pohdintojen mukaan sanaa saattavat käyttää itsevarmat tyytit ja ylipäänsä sellaiset, jotka haluavat kommentoida muihin ihmisiin liittyviä ominaisuuksia, kuten ulkonäköä. Sanaa käytetään myös piikittelevään ja ironiseenkin sävyyn, jos jollakulla on esimerkiksi epäsäädyllyinen tai tyyliön pukeutuminen.

Kirjainsana *yolo* on *swag*:n ohella toinen yleisimmistä verkkokielen sanoista nuorten puheessa. Nuorille on selvää, että se on lyhenne sanoista ”*You only live once.*” Heidän mukaansa sitä käytetään, kun joku on tehnyt jotakin ”hienoa” tai ”siistiä”. *Yoloon* liittyy myös kapinointi ja hurjapäisyys.

Esimerkki 2

O8: Sillon ku tekee jotain semmosta hullua tai vaikka jotain laitonta, ni sanoo vaan sillee yolo, koska elää vaan kerran, niin pitää kokeilla kaikkee.

H: Joo

O1: Tai sitte tai niin, nykyään se on vähän muuttunu siihenki, että sitä käytetään aika paljon silleen sarkastisestikki, että joku käveli nurmikon poikki, vaikka oli kyltti, että älä kävele nurmikon yli, niin se on tosi yolo.

Nuorten mukaan *yoloa* nähdään myös käytettävän usein varsin ironisessa merkityksessä. Jos joku tekee jonkin pienen rikkeen, kuten kielloista piittaamattomuus, voi *yoloa* käyttää piikittelevään sävyyn.

Nuorille lyhenne *lol* on tuttu jo monen vuoden ajalta. Sille on heidän mukaansa kaksi merkitystä 'laughing out loud' tai 'lots of laugh'. Nuorten mukaan sitä sanottiin aiemmin usein niissä tilanteissa, kun joku sanoi jotain hauskaa. Nyttemmin ilmausta on alettu käyttää vastauksena myös turhanpäiväisille ja tyhmille, ei-hauskoille jutuille. Erään informantin alakouluikäinen sisarus hokee sanaa kuulemma muuten vaan, koska se on hänen mielestään huvittava sana. Toisen informantin mukaan lyhennettä käyttävät heidän ikäistensä nuorten lisäksi myös heitä hieman vanhemmat, noin 20-30-vuotiaat nuoret tuttavat, tosin enemmän siinä merkityksessä, että sillä tarkoitetaan oikeasti hauskaa juttua, aitoa hauskuuden tunnetta.

Like a boss on myös jossain määrin vakiintunut nuorten puheeseen. Nuorten mukaan sitä käytetään, kun joku on hyvä jossakin asiassa tai onnistuu jossakin suorituksessa hienosti. Esimerkkitalanteita voisivat olla muun muassa, kun joku tekee hienon maalin jalkapallossa tai kun joku heittää kynän vahingossa luokan toiselta puolelta ja toinen oppilas ottaa sen vähäeleisesti yhdellä kädellä kiinni.

Deal with it esiintyy sellaisissa tilanteissa, joissa kannustetaan toista jatkamaan pettymyksestä huolimatta. Eräällä informantilla oli sellainen esimerkki, jossa joku olisi varastanut hänen leipänsä, siinä vaiheessa hänelle voisi sanoa, että *deal with it* "ei se ole iso juttu".

Sup-ilmausta käytetään samassa merkityksessä kuin 'mitä kuuluu?' suomen kielessä. Se on lyhenne englannin kielen 'what's up?' -ilmauksesta. Sen voi sanoa esimerkiksi, kun kaveri tulee koulun käytävällä vastaan. Se ei ole kuitenkaan kovin yleinen.

Ilmausta *5/5* ja sen eri variaatioita käytetään, kun arvioidaan jotakin asiaa. Esimerkiksi, jos joku kysyy, että miten lomamatka meni, voi siihen vastata: "no ihan 5/5."

Päle tarkoittaa päällikköä. Sitä käytetään kuulemma lähinnä silloin, kun puhutaan omasta kaverista. Oma itseä ei yleensä kutsuta *päleksi*. Toisaalta kun puhutaan meistä, minusta ja kaverista, niin voidaan sanoa, että "me pälet". Tällaista harrastetaan, esimerkiksi silloin kun

henkilöitä yhdistää jokin sama asia: informantit antoivat esimerkiksi tilanteen, jossa molemmilla on vaikka kissat lemmikkeinä. *Päleä* näkee käytettävän nuorten mukaan esimerkiksi Instagramissa, jossa private-käyttäjät eli *privat* jakavat kuvansa vain tiettyjen heidän hyväksymiensä henkilöiden nähtäviksi. Tällöin asian voi ilmaista omassa profiilissa kirjoittamalla esimerkiksi: ”hyväksyn vain pälet.”

4.3 Sanojen alkuperä

Informanteilla on selkeä käsitys *hashtagin* alkuperäisestä esiintymisympäristöstä internetissä. He toteavat sen olevan peräisin Twitteristä ja Instagramista, mutta lisäävät sen olevan nykyään kaikkialla sosiaalisessa mediassa, kuten esimerkiksi Facebookissa läsnä. Heidän mukaansa *hashtagin* käyttö on yleistynyt samalla, kun Twitteristä ja Instagramista on tullut suosittuja. Hashtageja saatetaan käyttää myös ihan perinteisessä chat-keskustelussa, esimerkiksi WhatsApp-sovelluksessa. Haastateltavilla nuorilla on myös tietoa *hashtagin* käyttöfunktioista sosiaalisessa mediassa. Sen avulla voidaan luokitella esimerkiksi kuvia Instagramissa tietyllä sanalla, vaikkapa tapahtuman nimellä, jossa kuva on otettu. Ihmiset voivat etsiä jollakin tietyllä *hashtagilla* varustettuja kuvia kyseisestä sovelluksesta.

Swag-sanankuperäistä esiintymisympäristöä, esimerkiksi tiettyä sovellusta tai sivustoa, informantit eivät pystyneet nimeämään. He kokevat sen olevan peräisin omien sanojensa mukaan ”Amerikoista” eli Yhdysvalloista ja yleisesti vain englannin kielestä. Nuorten mukaan kyseessä on varsin tuore sana, ja nuoret ovat kuulleet sitä vasta hiljattain käytettävän, esimerkiksi koulussa muiden nuorten keskuudessa. *Swag* on kuulemma vain levinnyt kaikkialle.

Yolon alkuperästäkään nuorilla ei ole täyttä varmuutta, mutta jonkin verran tietämystä kuitenkin löytyy. Nuorten mukaan *yolo* on myös peräisin Yhdysvalloista: ”jenkkiräppäreiltä” eli yhdysvaltalaisilta rap-artisteilta. *Yolon* he yhdistävät myös Twitteriin, Instagramiin ja ylipäätään sosiaaliseen mediaan. *Yolo* yhdistyy myös luontevasti hashtagiin, *#yolo*.

Leavitt (2014) on omassa artikkelissaan käsitellyt *Yolo*-akronyymin syntyä ja leviämistä Yhdysvalloissa. *Yolosta* tuli tavallinen motto Yhdysvalloissa vuosien 2011 ja 2012 vaihteessa. Se kehittyi syksyllä 2011, kun kanadalainen levyttävä rap-artisti Drake julkaisi hiphop-singlensä *The motto*, mikä sisälsi lyriikat ”*Now she want a photo, you already know, though / You only live once: thats [sic] the motto, nigga, YOLO*”. *Yolo* lähti Draken toimesta leviämään räjähdysmäisesti Twitterissä ja tuli erityisen suosituksi yhdysvaltalaisen nuorison keskuudessa. Nuoret lähettelivät viestejä Twitteriin kuvatakseen vastuutonta käyttäytymistä ja liittäen *yolon* nenäkkääksi tekosyyksi, oman aikansa *carpe diem* –ilmaukseksi. Samalla kun Twitter-käyttäjät

levittivät *yolo*-ilmausta ensin sadoissa ja sitten tuhansissa twiiteissä, ilmauksen omaksuminen jatkui Yhdysvaltojen nuorisolangissa myös verkon ulkopuolella. Useat teinit käyttivät sitä koulussa ja kavereiden kanssa. (Leavitt 2014: 149-150.) Haastattelemiini nuoret ovat täten hyvin jäljillä sanan alkuperästä kertoessaan sen olevan peräisin rap-artisteilta.

Lol-lyhenne taas on vaikuttanut informanttien elämässä jo pitempään, ensimmäistä kertaa he ovat törmänneet siihen jo ala-asteikäisinä. Haastattelussa eräs nuori nimittää kyseistä ilmausta ”legendaksi”. Nuoret arvelevat sen tulleen käyttöön tekstiviestien myötä ja sen jälkeen sitä alettiin kirjoittelemaan joka paikkaan. *Like a boss* –ilmauksen alkuperäksi nuoret arvelevat jonkin elokuvan, tv-sarjan, pelin tai sovelluksen. *Deal with it* esiintyy kuulemma ”internet-meissä”.

4.4 Ovatko merkitykset muuttuneet puheessa?

Nuorilla on jonkin verran ongelmia joidenkin sanojen ja lyhenteiden kohdalla hahmottaa niiden alkuperäistä esiintymisympäristöä verkossa. Voi siis olla hankalaa tarkastella sitä, ovatko niiden merkitykset muuttuneet erilaisiksi puheessa. Haastatteluissa nuoret kuitenkin toteavat useaan otteeseen usean ilmauksen kohdalla, että ilmausta käytetään ironisesti tai sarkastisesti. Ironisuus on läsnä kaikissa nuorten yleisimmiksi kuvaamissa ilmauksissa eli *hashtag*-, *yolo*-, *swag*- ja *lol*-sanoissa.

Voisi ajatella, että *hashtagin* kohdalla koko sanan käytön puheessa ironiseksi ehkä tekee se, että sillä ei ole puheessa varsinaista samanlaista käyttöfunktiota, toisin kuin Twitterin ja Instagramin kaltaisissa sovelluksissa, jossa sisältöä luokitellaan muiden löydettäviksi erilaisin *hashtagein*. Ehkä siksi sen käyttö osana arkikeskustelussa on erilaista ja luo ainakin itselleni mielikuvan kielellä leikittelystä.

Haastatteluissa ilmeni myös, että nuoret liittävät myös *yolon* ensisijaisesti ironiseksi ilmaukseksi.

Esimerkki 3

O1: No se oli joskus, ei se enää nykyään oo ku se joskus oli, että niinku se, että teet jotain hienoo tai siistiä tai jotain semmosta, niin se on yolo, mutta nykyään se o vaa sillee, että se on niinku just semmonen vitsi tai semmonen ironisessa käytössä oleva.

Esimerkkitalanteina *yolon* käytöstä nuoret nostivatkin ironisia käyttötilanteita, joissa tehdään jotakin kiellettyä, mutta ei kovin vakavaa rikettä. Jos ottaa karkkilaatikosta karkkia, vaikkei ole karkkipäivä, niin se on ”tosi yolo”. Myös englannin kielessä ja Twitterissä on näkynyt lyhenneeseen liittyvä ironia. Leavitt (2014) kertoo artikkelissaan, kuinka ilmaukseen liittyvä ironia

kasvoi, samalla kun yksilöt osallistuivat ilmiöön ainoastaan osallistumisen takia ja kun ihmisten narkästys yoloa kohtaan suureni. Esimerkkinä ironisesta yolo-twiitistä artikkelissa mainitaan: ”Eating salad straight out the bowl #YOLO”. (Leavitt 2014: 150.)

Swag-sanana alkuperäismerkityksestä nuorilla ei ole juuri tietoa. Heidän pohdintojensa mukaan se on alun perin voinut tarkoittaa jotakin muuta kuin nykyään, se on voinut tulla joistakin sanoista. He toteavatkin, että sana on vain kehittynyt sellaiseksi kuin se nykyään on.

Esimerkki 4

O1: No mä en oo ihan varma, että mitä sil on ihan alun alkaen tarkotettu, mutta siitä nyt vaan on niinku muokkaantunu tommonen sana.

H: Joo

O9: Vähän niinku sanojen evoluutio

Nuoret kokevat myös *swag*-sanana olevan usein sarkastisessa ja piikittelevässä käytössä. He kokevat myös sanan muokkaantuneen ulkonäkö- ja tyylikeskeisestä ilmauksesta myös enemmän henkilön koko olemusta ja käyttäytymistä koskevaksi. Heidän mukaansa *swag* tarkoittaa hienoa tyyliä. Toisaalta taas eräs informantti kuvailee college-housuihin ja hihattomaan paitaan pukeutunutta poikaa, jota ei kiinnosta koulu, *swag*-tyypiksi. He nostavat esille myös kapinallisuuden yhdeksi *swagin* piirteeksi. Toisaalta kapinallisuus liittyy myös erilaiseen, uskaliaaseen ja itsevarmaan pukeutumiseen.

Swag on myös sanana taipunut suomen kielelle luontaisempiin muotoihin. Nuoret esittävät, että siitä on olemassa variantti *swägä*, joka tarkoittaa samaa asiaa kuin *swag*. Toinen variantti on *swagsteri*, joka taas tarkoittaa henkilöä, joka on *swag* eli henkilö, jolla on hieno tyyli. Kotilaisen (2008) mukaan ilmiö on esimerkiksi verkkokeskusteluille tyypillinen: jotkin sanonnat kirjoitetaan myös suomalaisittain. Foneettista mukautumista pidetään yhtenä lainautumisen tärkeimmistä kriteereistä. (Kotilainen 2008: 141.)

Kenties voimakkaimman muutoksen puheessa on kokenut *lol*. Nuoret kertovat, että aiemmin lyhenteellä on nimenomaan kuitattu hauskoja juttuja ja se on kuvastanut aitoa naurua. Nykyään tilanne on lähes päinvastainen, *lol* saatetaan sanoa sen sijaan tyhmiin tai turhanpäiväisiin juttuihin. Nuoret sanovat myös, että *lol*-lyhennettä saatetaan käyttää viestikielessä vastauksena, jos ei keksitä mitään muuta sanottavaa, mutta ei haluta olla kuitenkaan tönkeitä viestittelevää vastapuolta kohtaan. Nuoret nostavat myös esille emoji-hymiöt, jotka ovat WhatsApp-sovellukseen kuuluva ominaisuus. Emoji-hymiöt ovat osaltaan kuulemma korvanneet *lol*-lyhenteen käytön, koska nauravilla hymiöille voidaan ilmaista kätevästi aitoa hauskuuden tunnetta.

Urbaani sanakirja luokittelee lyhennettä seuraavasti: ”lyhenne englannin kielen sanoista ”laughing out loud” eli kirjaimellisesti äänekkästä naurua; käytetään sekä lyhenteenä kirjoittaessa että sanana puhekielessä ilmaisemaan huvittamista, hauskuutta, nauramista jne. *Lol, vähän hauska juttu.*” (Söderlund & Wahrman 2010: 87.) Sanakirja tuo esille sen, että *lol* esiintyy myös puhekielessä, mutta se ei kuitenkaan tuo esille samaa näkökulmaa kuin haastattelemillani nuorilla on sen merkityksestä. Heille *lol* ei ole pelkästään hauskuutta tai nauramista ilmaiseva käsite.

Oman pohdintani perusteella *lol* puheessa lausuttuna ilmaisee selkeästi enemmän ironista asennoitumista kommentoitavaan asiaan. Puhetilanteessa aitoa naurua ei tarvitse ilmaista sanallisesti, vaan se tulee luonnostaan nauruna. Joten jo sinänsä *lol*-lyhenteen käyttö huvittumisen merkinä yksinään kuulostaa hullunkuriselta. Toki voihan sen sanoa naurun yhteydessä, pisteeksi i:n päälle, huvittumisen merkiksi. Kuten nuoret kertovat, kenties ilmauksella on helppo kuitata vaan joitakin turhanpäivisiä tai typeriä juttuja nopeasti.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tutkimuksen perusteella näyttää selvältä, että verkkokieli vaikuttaa nuorten puheeseen. Uudehkot sanat, kuten *swag* ja *yolo* näyttävät olevan merkittävässä asemassa nuorisoslangissa, sekä puheessa että verkossa. Kyseiset kielenaineokset ovat myös tulleet osaksi muuta populaarikulttuuria. Nuorten mukaan on olemassa SWAG-tekstillä varustettuja lippalakkeja ja muita vaatteita. Räppärit räppäävät mehuisasta swägästä ja yolosta. Useat ilmaukset liittyvät nuoriin itseensä: nuorten ulkonäköön, pukeutumiseen, olemukseen, käyttäytymiseen ja kapinointiin. Päätelen, että sanasto heijastelee jollain tavalla nuorten maailmaa. Muoti ja pukeutuminen ovat keskeisessä roolissa muun muassa nuorten identiteettien rakentajana. Itsetuntoon vaikuttamisen lisäksi nuorten vaatetuksella on rooli sosiaalisiin ryhmiin ja yhteiskuntaan sopeutumisessa (Schrey 2008: 34). Nuoruuteen usein liitetään myös kapinointi ja hurjapäisyys. Aiemman tutkimustiedon valossa nuoret eivät kuitenkaan välttämättä itse yhdistä nuoruutta kapinallisuuteen (ks. Suurpää 1996). Tässäkin tutkimuksessa *yolo*-sanassa ilmaantunut kapinallisuus ilmenee lähinnä ironisessa muodossa. Kuten Paunonen (2000) toteaa, slangi on aina heijastellut käyttäjiensä elämänpiiriä.

Verkkokielestä puheeseen siirtyneet ilmaukset vaikuttavat olevan usein tilannesidonnaisia ilmauksia. Kun nuoret selittivät kyseisiä ilmauksia, useimmissa selityksissä toistuivat rakenteet: ”kun joku tekee jotain”, ”kun joku / jollakin on” ja niin edelleen. Eräs informantti totesikin, että *swag*-sanaa voi puheessa käyttää ”sit ku tilanteeseen sopivasti sattuu”. Nuorten tuntemille verkkoperäisille sanoille on ominaista, että niitä ei käytetä muiden kuin nuorten kanssa, omien kaveripiirien keskuudessa. Verkkokielen sanaston käyttö vanhempien seurassa karsiutuu pois, mikä on yleinen piirre nuorisoslangille. Toinen slangille tyypillinen seikka on, että nuorten kielenkäyttö vaihtelee paljon riippuen kaveriporukasta, kaikki haastatteluissa esille verkkokielen sanat eivät olleet tuttuja koko ryhmälle, vaan käytössä esimerkiksi tietyissä harrastus- tai kaveriporukoissa.

Tekemieni haastattelujen perusteella vaikuttaa siltä, että kaikille ilmauksille ei välttämättä ole kovinkaan helppoa nimetä alkuperäistä esiintymispaikkaa, josta ilmaus olisi lähtenyt leviämään myös yleisempään käyttöön ja nuorten puheeseen. Asian miettiminen saattoi tuntua joistakin nuorista hankalalta. Eräs keskustelunpätkä seurasi kysymyksestäni *Yolo*-lyhenteen alkuperästä:

Esimerkki 5

H: Mm, jep. Mistä sitte yolo on tullu? Jos mietitään taas sitä..

O1: Jenkit

O8: Eikö kaikki tuu samasta paikasta?

O4: Netistä

H: Mm, mistä sieltä?

O1: Netti on iso paikka

Huomionarvoista tutkimuksen kannalta on, että nuoret kiinnittävät kaikki aineistossa esille tulleet ilmaukset mielikuvissaan ja käsityksissään verkkokieleeseen, vaikka niiden alkuperäisestä käyttöympäristöstä ja käyttöfunktioista ei olisikaan tietoa. Hankalaksi alkuperän hahmottamisen voikin tehdä juuri internetin valtavuus ja ilmauksien nopea leviäminen esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. On myös mahdollista, että ilmauksien alkuperällä ei ole kielenkäyttäjille kovinkaan suurta merkitystä.

Tutkimuksessa minua kiinnosti myös se, kuinka kielenaineuksen merkitys muuttuu, kun se siirtyy verkosta myös osaksi puhetta. Merkittävien yksittäisten huomioiden sijasta keskeiseksi teemaksi analyysissäkin nousi ilmausten ironinen käyttö, joka on mielenkiintoinen seikka nuorten kielenkäytössä. Nuoret totesivat, että vanhemmat ihmiset käyttävät *lol*-lyhennettä enemmän tosissaan hauskuutta kuvastavana ilmauksena, kun taas nuoret kokevat sen olevan lähes pelkästään ironisessa käytössä. Päätelmäni perusteella nuoret itse arvottavat nopeasti levinneitä ilmauksia käyttämällä niitä ironisesti. Aivan kuten kävi Yhdysvalloissa, missä *yoloa* alettiin käyttää ironisesti sen jättimäisen leviämisen seurauksena (ks. Leavitt 2014). Joihinkin ilmauksiin saattaa olla vakiintunut yhtenä osa-tekijänä ironinen merkityskomponentti, jossa ironia on ollut alusta lähtien läsnä. Tällöin puhutaan leksikaalistuneesta ironiasta. (Rahtu 2000: 226.) Esimerkiksi ironian käyttö on ollut läsnä *yolo*-ilmauksessa sen leviämisestä lähtien.

Kenties, kun ilmaukset leviävät massiivisesti, voivat jotkut ottaa kyseiseen ilmiöön kantaa juuri nimenomaan piikittelevällä ja ironisella tavalla. Mielikäisen ja Palanderin mukaan kielelliset asenteet ovatkin aina olleet läsnä kielen vaihtelussa ja muuttumisessa. Vieraat ja oudot sanat voidaan usein kokea humoristisiksi ja niistä tehdään pilkanaiheita. (Mielikäinen & Palander 2014: 14.) Uskon, että verkkokielessä levinneelle sanastolle on käynyt osittain juuri näin. Esimerkiksi *hashtag*, *yolo* ja *swag* ovat kirjoitusasultaan ja ääntämykseltään niin erilaisia suomen kieleen verrattuna, että on todennäköistä että niitä pidetään jokseenkin humoristisena ilmiönä suomenkielisessä puheessa ja kirjoituksessa. Pidän myös mahdollisena, että nuoret voivat käyttää keskenään ironisia ilmauksia lujittaakseen yhteenkuuluvuuden tunnetta. On todettu, että ironiaa käytetään enemmän läheisissä suhteissa, joissa kaikkien tuntiessa toisensa voidaan

ironiaa käyttää osana toverillista leikinlaskua. Parhaimmillaan tällainen ironian käyttö voi vahvistaa ryhädynamiikkaa ja lujittaa yhteenkuuluvuuden tunnetta. (Haapakoski 2011: 32; Rohtu 2000: 240.)

Haastatteluissa eräs nuori otti myös kantaa vaatteisiin ja koruihin, joihin on printattu teksti SWAG. Hänen mukaansa ne ovat ”kauheannäköisiä, eikä todellakaan swägejä vaatteita”. Ehkä sama ilmiö liittyy myös jollain tavalla kielenkäyttöön. Nuorilla voi olla omat näkemyksensä ja käyttötapansa sanoihin ja asioihin liittyen. Muiden ikäryhmien edustajien voi olla vaikea käyttää kieltä samalla tavalla tai hypätä ilmiöön mukaan samassa merkityksessä. Voi olla myös nuorison antinormatiivinen vastareaktio olla sitä mieltä, että kun joku vaatesuunnittelija kielellistää jonkun vaatteen olemaan SWAG, se ei todellakaan ole sitä. Samansuuntaista teoriaa on esittänyt birminghamilainen nuorisokulttuuriteoria, joka näkee nuoret luovina omien merkitystensä tuottajina. Sen mukaan esineitä ja asioita uudelleenjärjestetään tai uudelleenkoodataan, siten että ne sen jälkeen viestittävät konnotaatioita eli piilomerkityksiä. Sen mukaan markkinat eivät voi esimerkiksi säädellä sitä, mitä nuoret ilmaisevat tyyleillään, vaikka materiaalit tyylihin saataisiinkin muoti- ja kulttuuriteollisuuden valmistamista tuotteista. (Lähteenmaa 1996: 95, 100.)

Samalla tavalla vanhemmat ihmiset tulevat hieman jälkijunassa käyttäen jo hohtonsa menettänyt nuorisoilmausta *lol* sen alkuperäisessä merkityksessä, kun nuoret ovat muuttaneet merkityksen jo päinvastaiseksi omassa kielenkäytössään. Oiva aihe jatkotutkimukselle olisikin tutkia juuri ilmausten kehittymistä ironisiksi sekä syitä tälle kehitykselle. On mielenkiintoista nähdä, jäävätkö tässä tutkimuksessa esitellyt ilmaukset elämään osana yksilöiden kielenkäyttöä vai jäävätkö ne nyky slangille tyypillisesti elinkaareltaan lyhytkestoisiksi.

Vaikka esitänkin tutkimuksen aineiston ja tulokset jyvaskyläläisnuorten näkökulmasta, ei tutkimuksen avulla voida tehdä kovinkaan yleistettäviä päätelmiä koko nuorison kielenkäyttöä koskeviksi teeseiksi. Todellisia puhetilanteita ja sanaston käyttötilanteita tässä tutkimuksessa ei päästy tarkastelemaan, eikä niin ollut tarkoituskaan. Sen sijaan tutkimustieto nojaa jyvaskyläläisnuorten omiin käsityksiin ja kokemuksiin. Lappalaisen mukaan puhujien arviot omasta kielenkäytöstään eivät ole aina välttämättä realistisia. On havaittu, että puhujien arvioissa heijastuu se, kuinka puhujat arvottavat eri kielenpiirteitä. Esimerkiksi puhuja voi uskoa käyttävänsä korkeaksi arvostamiaan kielen piirteitä enemmän kuin mitä todellisuudessa tapahtuu. Toisaalta taas negatiivisiksi koettujen kieltenpiirteiden käyttöä voidaan vähätellä. (Lappalainen 2008b: 78.) Tässä tutkimuksessa en havainnut, että nuoret olisivat pitäneet mitään tiettyjä ilmauksia negatiivisena, vaikka moniin sanoihin liitettiinkin ironisuus. Toisaalta emme voi tietää, jäivätkö jotkin ilmaukset esittelemättä, jos ne tuntuivat esimerkiksi hävyttömiltä.

Toisaalta täytyy ottaa huomioon myös tutkijan rooli ja hänen tietonsa tutkittavasta ilmiöstä. Tutkielmassa pyritään esittämään tutkimuksen aineisto mahdollisimman neutraalisti nuorten näkökulmasta. Sitä ei voida tosin kiistää, etteivätkö myös tutkijan omat käsitykset jossain määrin olisi auttaneet ja ohjanneet häntä aineiston purussa ja ilmauksien ymmärtämisessä.

Mielestäni kuitenkin ryhmähaastattelu ja kansanlingvistinen näkökulma toimivat erittäin hyvinä metodeina nuorten kielellisen maailman tarkastelussa. Osaltaan voidaan myös kiittää innokkaita informanteja, jotka suhtautuivat tutkimukseen osallistumiseen hyvällä asenteella ja mielenkiintoisilla näkökulmilla. Vaikka uudenlaista ja ajankohtaista verkkokielestä peräisin olevaa nuorisoslangisanastoa saatiinkin tallennettua ja purettua tässä työssä, voisi nuorisoslangin ja verkkokielen ilmauksia tutkia vielä lisää ja suuremmassa mittakaavassa.

LÄHTEET

- Baron, Naomi S. 2008: *Always on. Language in an online and mobile world*. New York: Oxford University Press
- Crystal, David 2011: *Internet linguistics: A student guide*. London: Routledge
- Eronen, Riitta 2007: *Uudissanat. Rötösherrasta salarukkaaseen*. Helsinki: Otava
- Haapakoski, Seija 2011: *Ironian kääntäminen lasten- ja nuortenromaaneissa. Esimerkinä Christine Nöstlingerin teokset Ein Mann für Mama ja Luki-live*. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopiston kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö.
<http://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66829/978-951-44-8632-6.pdf?sequence=1> 23.4.2015
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2000: *Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Helsinki University Press
- Kotilainen, Lari 2008: Englanti suomenkielisissä chat-keskusteluissa. – Tiina Onikki-Rantajääskö & Mari Siironen (toim.), *Kieltä kohti*. s. 128-144. Helsinki: Otava
- Laihanen, Kaisa 1999: *Suomenkielisten IRC-keskustelujen piirteitä. Kirjoittamalla välitettyä puhetta*. Pro Gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto, suomen kielen laitos.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/11881/klaihanen.pdf?sequence=1> 21.4.2015
- Lappalainen, Hanna 2004: *Variaatio ja sen funktiot. Erään sosiaalisen verkoston jäsenten kielellisen variaation ja vuorovaikutuksen tarkastelua*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 964. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- 2008a: Kielellinen vaihtelu vuorovaikutuksen resurssina. – Sara Routarinne & Tuula Uusi-Hallila (toim.), *Nuoret kielikuvassa. Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*. s. 85-102. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- 2008b: Vaihteleva kieli. – Tiina Onikki-Rantajääskö & Mari Siironen (toim.), *Kieltä kohti*. s. 66-85. Helsinki: Otava
- Leavitt, Alex 2014: From #FollowFriday to YOLO. Exploring the cultural salience of Twitter memes. — Katrin Weller, Axel Bruns, Jean Burgess, Merja Mahrt & Cornelius Puschmann (toim.), *Twitter and society*. s. 137-154. New York: Peter Lang
- Leppänen, Sirpa 2008: Kouluikäisten fanifiktio: Populaarikulttuurin uudelleenkirjoitusta. – Sara Routarinne & Tuula Uusi-Hallila (toim.), *Nuoret kielikuvassa. Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*. s. 191-209. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- Lähteenmaa, Jaana 1996: Alakulttuuriteorian nousu ja tuho? – Leena Suurpää & Pia Aaltojärvi (toim.), *Näin nuoret. Näkökulmia nuoruuden kulttuureihin*. s. 95-128. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- Mielikäinen, Aila & Palander, Marjatta 2014: *Miten suomalaiset puhuvat murteista? Kansanlingvistinen tutkimus metakielestä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- Niemi, Laura 2014: *Juuh elikkäs*. –
http://www.kotus.fi/nyt/blogit_ja_kolumnit/kotus-blogi/laura_niemi?10518_m=12011 22.4.2015
- Niemi-Pynttari, Risto 2007: *Verkkoproosa. Tutkimus dialogisesta kirjoittamisesta*. Helsinki: ntamo
- Paunonen, Heikki 2000: *Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii. Stadin slangin suursanakirja*. Helsinki: WSOY
- 2009: *Suomalaisen sosiolingvistiikan ja kielisosiologian näkymiä*. Virittäjä 113 (4) s. 557–570
- Rahtu, Toini 2000: *Ironiaa vai ei? Tekstin merkityksestä ja sen tutkimisesta*. Virittäjä 104 (2) s. 222-245

- Routarinne, Sara & Uusi-Hallila, Tuula 2008: Kouluikäisten monet kielet 2000-luvun Suomessa. – Sara Routarinne & Tuula Uusi-Hallila (toim.), *Nuoret kielikuvassa. Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*. s. 9-52. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti 2010: Haastattelun analyysin vaiheet. – Johanna Ruusuvuori & Pirjo Nikander & Matti Hyvärinen (toim.), *Haastattelun analyysi*. s. 9-36. Tampere: Vastapaino
- Schrey, Suvi 2008: ”Siinä on niinku imago, et se on sitä luksusta kun kellään muulla ei oo sitä”. *Tutkimus luksuspukeutumisen merkityksistä nuorille*. Pro Gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopiston taloustieteiden tiedekunta.
- Suominen, Jaakko 2013: Mikä somelaisen tappaisi. – Jaakko Suominen, Sari Östman, Petri Saarikoski & Riikka Turtiainen (toim.), *Sosiaalisen median lyhyt historia*. s. 244-285. Helsinki: Gaudeamus Oy
- Suurpää, Leena 1996: Yksilöllistä sosiaalisuutta vai sosiaalista yksilöllisyyttä? Nuorten yhteiskunnallisten identiteettien poluilla. – Leena Suurpää & Pia Aaltojärvi (toim.), *Näin nuoret. Näkökulmia nuoruuden kulttuureihin*. s. 51-73. Tietolipas 143. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
- Söderlund, Mats & Wahrman Niklas 2010: *Urbaani sanakirja*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2011: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi
- Vauras, Ilmari 2008: Tunneikonit verkkokeskusteluissa ?-). – Sara Routarinne & Tuula Uusi-Hallila (toim.), *Nuoret kielikuvassa. Kouluikäisten kieli 2000-luvulla*. s. 210-221. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura

Liite 1: Sanalista

OPPILAIKEN MAINITSEMAT ILMAUKSET

hashtag (hashtag massa) (hashtag mehu)
 swag, swägä, swägsteri
 yolo (yoloswag)
 damn
 lmao
 emoji
 juuh, juh
 ASAP
 6/5
 ihsma (ihan sama)
 h-kirjaimen käyttö (mutha, kylhä, huomentah)
 k
 hölliä
 lol
 like a boss
 deal with it
 bae
 priva
 m8t3
 4 U 2
 sup?
 ROFL
 hyvä duuni
 maju
 päle
 masseis
 chillaa
 älä ragee
 nopee, sairaan nopee
 massa
 basic bitch

TUTKIJAN MAINITSEMAT ILMAUKSET

juuh elikkäs
 ent
 brb
 5/5

MUUT OPPILAIKEN PUHEESSA ESILLE TULLEET ILMAUKSET

selfie, whatsapp/wap, instagram, twitter, esim, somepoika, some, hipster, facepalm-hymiö, insta, ask (ask.fm), gif, massateini, forgot how to cat